

SAMMANFATTNING

År 2009 utfördes i respektive jaktvårdsdistrikt förundersökningar av behovet att iståndsätta våtmarker, dvs en riksomfattande kartläggning av våtmarker. Projektet utgjorde en del av det stora projektet för verkställande av en nationell våtmarksstrategi för vilthushållningen åren 2008 - 2009, som koordinerades av Österbottens jaktvårdsdistrikt och erhöll ett 100 000 euro stort finansieringsstöd av gårdsbrukets utvecklingsfond.

Våtmarkerna kartlades med hjälp av ett enkätformulär som jaktvårdsdistrikten distribuerade till de lokala föreningarna. Syftet var att hitta våtmarker som efter iståndsättning och anläggning kan bli utmärkta fågelvatten och som markägare och lokala föreningar är intresserade av.

Till de lokala föreningarna, i huvudsak jaktföreningar, samt till intressegrupper sändes sammanlagt 4 500 enkätformulär. Ett elektroniskt formulär på Jägarnas centralorganisations webbsajt www.riista.fi kunde utnyttjas. Enkäten besvarades av sammanlagt 593 svarare, som totalt anmälde 553 våtmarksobjekt. Av de anmälda objekten låg 505 på privata marker, 31 objekt inom Natura 2000 områden och 17 inom av Forststyrelsen förvaltade områden, men utanför skyddsområden. Av jaktvårdsdistrikten anmälde Lapplands (69), Uleåborgs (64) och Norra Savolax (62) jaktvårdsdistrikt det största antalet objekt. Österbottens jaktvårdsdistrikt genomförde motsvarande kartläggning redan 2008. Vid denna pilotkartläggning påträffades 136 våtmarksobjekt.

Den sammanlagda arealen för de vid kartläggningen påträffade våtmarksobjekten uppgick till 12 680 hektar. Av arealen ligger 9 680 hektar på privata marker. Av de anmälda objekten har 302 under sin närhistoria varit eller är fortfarande sjöar eller träsk. 94 objekt var igenvuxna stränder och vikar vid vattendrag och 80 objekt var sådana som ska anläggas. Antalet övriga objekt, som t.ex. lertäkter och torvmossor, var totalt 77. Av våtmarkerna hade 59 % dränerats eller alternativt sänkt vattennivå och 16 % hade p.g.a. eutrofiering eller naturligt vuxit igen. Av objekten hade 84 % för växtlighetens del klassificerats som eutrofa. Andelen öppet vatten av våtmarkens totala areal var för 381 våtmarkers del under 25 %. Som metod för iståndsättning av våtmarkerna hade för 34 objekt föreslagits slåtter och röjning; för 64 objekt uppdämning; för 263 objekt uppdämning eller grund grävning och för 195 objekt massiv grävning.

För 315 våtmarkers del stod talkohjälptillbud för iståndsättningen av våtmarken eller anläggningen och för 347 objekts del var markägarnas preliminära inställning till åtgärderna positiv. För en femtedel av objekten hade man inte hört sig för om talkohjälptillbud eller markägarnas inställning. För 294 våtmarksobjekts hade den lokala föreningen eller markägaren föreslagits fungera som ansvarig för åtgärderna.

Våtmarkerna har stor betydelse för samhället genom de ekosystemtjänster de erbjuder. Livskraftiga våtmarker renar avrinningsvatten, utjämnar högvattenflöden och binder atmosfäriskt kol. Våtmarkerna är värdefulla inslag i landskapet och producerar viktiga förnybara naturresurser, såsom bär, fisk och vilt. I egenskap av Europas viktigaste häckningsområde för sjöfågelbestånden har Finland ett stort ansvar för förvaltningen av sjöfåglarnas häckningsmiljöer av vilka största delen ligger i jord- och skogsbruksområden utanför skyddsområden.

Den riksomfattande kartläggningen av våtmarker visade att det på lokal nivå finns ett stort intresse för iståndsättning av våtmarksmiljöer, i synnerhet för att främja sjöfåglarnas livsmiljöer. Utgående från resultaten av våtmarkskartläggningen bör därför ett riksomfattande projekt för förvaltningen av våtmarksnaturen startas med målet att i varje jaktvårdsdistrikt skapa ett flertal modellvåtmarker med hjälp av en kostnadseffektiv verksamhetsmodell. Inom ramen för projektet skulle målet vara att iståndsätta och anlägga våtmarker i närmiljön på ett sätt som samtidigt är

markägarna, aktiverar lokalbefolkning och beaktar mångfalden i naturen, vattenskyddet, landskapet samt ett hållbart nyttjande.